

ske gennemgang - særligt i forbindelse med indredaktionen af ændringsforslag - kunne medvirke til en forbedring af lovkvaliteten. På den ene side er det klart, at Folketinget ikke kan påtage sig et egentligt ansvar for at finde alle indholdsmæssige mangler, men på den anden side skulle det være muligt at foretage et check af sproglige og andre forhold.

Der er tale om områder, hvor der generelt er et behov for, at Folketingets administration kan rådgive, f.eks. også i forbindelse med udarbejdelse af private forslag og i tilknytning til overvejelser i Præsidiets og Udvalget for Forretningsordenen om Folketingets egne regelsæt.

Det bør understreges, at det ikke, for så vidt angår regeringsforslag, er tanken at dublere det arbejde, der udføres af de pågældende fagministerier og især Justitsministeriets Lovafdeling, men derimod at bidrage til, at der ikke utilsigtet opstår fejl under behandlingen af lovforslaget i Folketinget.

Udvalget har ikke afsluttet sine overvejelser herom, men vil genoptage disse i begyndelsen af det nye folketingsår, jf. nedenfor under 6e.

d. Særligt om behandlingen af sager om lovforslags forhold til grundloven m.m.

Efter forretningsordenens § 16, stk. 3, skal lovforslag eller ændringsforslag, der strider mod grundloven, afvises. »Mener formanden efter forhandling med Udvalget for Forretningsordenen, at en sådan modstrid foreligger, indstiller formanden til Tinget, at forslaget afvises. Der finder ingen forhandling sted om en sådan afvisning.«

Det har jævnligt været drøftet i Folketinget, om der burde gennemføres en styrkelse af den juridisk og forfatningsmæssige ekspertise, der er til rådighed i forbindelse med Folketingets behandling af lovforslag, herunder også til at rådgive Folketingets formand om behovet for at foretage indstilling efter forretningsordenens § 16, stk. 3. Et væsentligt spørgsmål i så henseende har været, om en eventuel udbygning burde ske i regeringens eller i Folketingets regi eller ved opbygning af et uafhængigt organ, oftest kaldet et lovråd.

Til belysning af spørgsmålet har Udvalget for Forretningsordenen tidligere indsamlet oplysninger fra andre lande om forudgående og efterfølgende undersøgelser af lovforslags/loves forhold til forfatningen. For så vidt angår den efterfølgende prøvelse, har Frankrig og Tyskland

særlige forfatningsdomstole, mens det i Norge og Island som i Danmark er de almindelige domstole, der kan efterprøve, om en lov må anses for stridende mod grundloven. Mens den tyske forfatningsdomstol såvel under behandlingen i Forbundsdagen som efterfølgende kan efterprøve lovforslag/vedtagne love, foretager Conseil d'Etat i Frankrig efter anmodning undersøgelser af lovforslag i forbindelse med behandlingen i Parlamentet, mens en efterfølgende prøvelse af gennemførte forslag må indbringes for Conseil Constitutionelle. Ifølge den norske grundlovs § 83 kan »Stortinget ... indhente Højesterets betænkning over juridiske gjenstande«, men bestemmelsen anvendes dog efter det oplyste ikke i praksis. I Norge er der henlagt en væsentlig offentligtlig rådgivningsfunktion til en lovafdeling under Justitsministeriet, men til forskel fra den danske lovafdeling høres den norske lovafdeling direkte af Stortinget og afgiver svar på egne vegne og ikke på ministerens. Med hjemmel i Regeringsformen er der i Sverige etableret et lovråd, der høres om de retssikkerhedsmæssigt mest betydningsfulde lovforslag. Lovrådet består af medlemmer af Højesteret og regeringsretten. De pågældende er udnævnt for 2 år ad gangen og har i denne periode ikke fast tjeneste i den ret, hvorfra de kommer. Lovrådet fungerer i 3 afdelinger med hver 3 medlemmer.

I Danmark er der som bekendt ikke nedsat et uafhængigt organ til at udtale sig om foreneligheden med grundloven i forbindelse med fremsættelsen eller behandlingen af lovforslag i Folketinget.

Når spørgsmålet om et forslags grundlovmæssighed er blevet rejst under behandlingen i Folketinget, har der været forskellige måder at løse sagen på. I visse tilfælde har regeringen egenhændigt eller efter anmodning fra det folketingsudvalg, der har behandlet forslaget, indhentet et responsum fra personer, der har været uafhængige af regeringen, typisk juridiske professorer. Ved andre lejligheder er et responsum blevet indhentet fra Justitsministeriets Lovafdeling. Udvalgene har endvidere mulighed for selv at indhente et responsum. Udvalgene skal i givet fald ansøge Folketingets Præsidium om bevilning til afholdelse af de udgifter, der er forbundet hermed. Selv om spørgsmålet i første omgang måtte være blevet taget op i et udvalg, kan det altid senere blive forelagt for Folketingets for-